

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta architektury
Poříčí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání diplomové práce

Číslo diplomové práce: FA-DIP0035/2014
Ústav: Ústav teorie
Student(ka): **Bc. Petr Klaška**
Studijní program: Architektura a urbanismus (N3501)
Studijní obor: Architektura (3501T002)
Vedoucí diplomové práce: **Ing. arch. Ivo Boháč, Ph.D.**
Konzultanti diplomové práce: Akademický rok: **2014/15**

Název diplomové práce:

VEŘEJNÝ MĚSTSKÝ PROSTOR – IVANČICE

Zadání diplomové práce:

Ideový návrh přestavby části městského sídla v jeho centrální poloze, v území, které má povahu centrálního veřejného městského prostoru. Téma práce vyžaduje určitou míru experimentu a hledání netradičních forem zástavby - design experimentální zástavby v kombinaci se soudobými principy městské krajiny. To vše na půdorysu moravského města. Zadání předpokládá kombinaci nejrůznějších městských funkcí s dominantním zastoupením funkce veřejného prostoru.

V rámci práce bude předložen jednak urbanistický návrh území, dále potom architektonická studie vybraného objektu z návrhu.

Seznam odborné literatury:

Neufert : Navrhování staveb
Taschen: Contemporary European Architects
The Phaidon Atlas of Contemporary World Architecture
Philippe Simone : Adition d'Architecture
Philip Jodidio: Contemporary American Architects
Časopisy : Architekt, Stavba, Materiály pro stavbu, Fórum
+ další odborná literatura dle vlastního výběru

Rozsah grafických prací:

I.) ÚVODNÍ ÚDAJE

- identifikace stavby, název, lokalita; údaje o zadavateli (potenciální investor); údaje o zpracovateli (autor studie); stupeň zpracovávané dokumentace; datum zpracování

II.) SOUHRNNÁ PRŮVODNÍ A TECHNICKÁ ZPRÁVA

- základní údaje charakterizující zástavbu a její budoucí provoz; přehled výchozích podkladů a soulad s nimi; zdůvodnění cílů návrhu; souhrnná technická zpráva – území výstavby, popis situačních vazeb; popis stávajících poměrů na staveništi, limity využití, ochranná pásma, architektonická a technická koncepce navrhované zástavby, východiska návrhu, idea návrhu; ekonomické zhodnocení návrhu dle rozpočtových ukazatelů jednotné klasifikace objektů

III.) VÝKRESOVÁ DOKUMENTACE

- urbanistické řešení vymezeného území 1:2000; fotodokumentace stáv. stavu území; studie řešeného areálu (urbanisticko–architektonická) (1:500, 1:200, 1: 100); přehledná situace širších vztahů – dokumentující vztahy navržené stavby nebo areálu k urbanistické struktuře území (1:5 000, 1:2 000); celková situace stavby nebo areálu s vyznačením stáv. objektů navržené zástavby, dopravního řešení, hranic pozemku – řešeného území, parcel, zeleně (1: 500, 1:200) pro vybraný objekt:

- půdorysy všech podlaží – dokumentující provozně dispoziční řešení, s vyznačením zařízení jedn. prostor a místností (1:100, 1:200); řezy – minimálně dva (příčný a podélný), dokumentující povahu návrh. konstrukcí včetně založení stavby, úrovní terénu (1:100, 1:200); pohledy – na všechny fasády objektu, případně zákresy do stávající zástavby (1:100, 1:200), vč. barevného řešení stavby; prostorový zákres perspektivy, axonometrie; vybraný architektonický detail – část stavby nebo konstrukce, rozpracovaná v podrobnějším měřítku (1:10, 1:20)

IV.) MODEL - Fyzický model vybraného objektu s příslušnou částí území

Seznam odborné literatury:

Termín zadání diplomové práce: 23. 2. 2015

Termín odevzdání diplomové práce: 18.5.2015

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Petr Klaška
Student(ka)

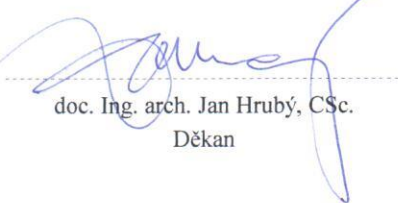

Ing. arch. Ivo Boháč, Ph.D.
Vedoucí práce

prof. Ing. arch. Vladimír Šlapeta, DrSc.
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 23. 2. 2015

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
Děkan

A. Identifikační údaje:

Název:

Veřejný městský prostor – Ivančice

Řešené území:

Prostor centrálního náměstí města Ivančice, parcely č.: 3153/4, 3163/1, 3163/3, 3163/4, 3163/7, 3163/9, 3163/10, 3163/14, 3164/2, 3164/3, 3164/4. Jedná se o celkovou rekonstrukci Palackého náměstí, Komenského náměstí a částečně ulice Mlýnská.

Potenciální investor:

Město Ivančice, Palackého náměstí 196/6, Ivančice 664 91

Zhotovitel:

Bc. Petr Klaška, Svážná 11, Brno 634 00

Stupeň zpracované dokumentace:

studie

B. Analýza řešeného území:

B.1. Popis území – širší vztahy:

Ivančice jsou město v okrese Brno-venkov v Jihomoravském kraji. Nacházejí se 20 km jihozápadně od Brna, v Boskovické brázdě, při soutocích řeky Jihlavy s Oslavou a Rokytinou. V Ivančicích bydlí kolem deseti tisíc obyvatel, spádová oblast mikroregionu Ivančicko je téměř třicet tisíc obyvatel.

B.2. Vymezení řešeného území:

V rámci studie řešíme centrální náměstí města Ivančice v rozsahu: Palackého náměstí, Komenského náměstí a okolní prostory farního kostela Nanebevzetí Panny Marie s částí ulic Mlýnskou.

Historické jádro města, soustředěné v okolí Palackého a Komenského náměstí, tvoří městskou památkovou zónu (vyhlášena v roce 1990). Památkově chráněno je historické území v centru města vymezené v rozsahu původního hrazeného osídlení - dnes ohraničeno ulicemi Horní Hlinky. Dr. Novotného, Tesařovým náměstím, ulicemi Tomáše Procházky, Ve Sboru, Chřestovou a Jana Fibicha. Ze severní a západní strany je historické centrum obeháno dvěma křížícími se silnicemi II. třídy. Důležitým dopravním uzlem v těsné blízkosti Palackého náměstí je Tesařovo náměstí s autobusovým terminálem lokálních i dálkových linek. Hlavní přístup na Palackého náměstí je z Tesařova náměstí v západní části a dále ve východní části z Komenského náměstí. Jako podružné dopravní napojení Palackého náměstí v místě pod kostelem je možné přes ulici Mlýnská. Komenského náměstí je dopravně obsluhováno v severní části obousměrnými ulicemi Josefa Vávry a Jana Schwarze přes Žerotínovo náměstí případně ulici Josefa Vávry napojeny na „městský hradební okruh“. Dále je Komenského náměstí ve spodní části napojeno jednosměrně na ulici Na Spojce a drůbežní trh. V nedávné době bylo jižně od Palackého náměstí vytvořeno velkokapacitní parkovací stání, které dokáže pojmout značnou část stávajících parkovacích stání na Palackém náměstí.

B.3. Prostorové a funkční uspořádání území:

Prostor hlavního náměstí (Palackého náměstí) slouží především jako obchodním a společenským funkcím. Bydlení se zde v posledních letech redukovalo na minimum. V nadměrné míře je Palackého a Komenského náměstí využíváno jako lukrativní parkoviště pro spádovou oblast.

Centrální prostor města tvoří kompaktní zástavba bez žádných proluk s řadou více či méně dochovaných renesančních domů, z nichž nejvýznamnější je Pirkův dům a Stará radnice na západním konci Palackého náměstí. Fasády většiny původních domů jsou vesměs výsledkem historizujících úprav během 2. Pol. 19. Stol. Na jižní straně se nachází farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, v ploše náměstí mariánský sloup a kašna se sochou sv. Floriána, oboje barokní z 18. Století. Na východním konci se na náměstí pravouhle připojuje Komenského náměstí, původně zvané Velký Trh.

B.4. Doprava:

V současnosti jsou náměstí plně průjezdná v obou směrech. Dopravní zatížení je enormní a neumožňuje náměstí plnit jeho hlavní funkci – společenskou a shromažďovací. Hlavním cílem rekonstrukce je změna dopravy a omezení parkování (včetně nastavení systémového řešení).

C. Návrh:

C.1. Hlavní cíl řešení:

Základním principem návrhu je vytvoření jasné urbanizované plochy s přehledně organizovanou dopravou a pohybem pěších. Náměstí musí do budoucna splňovat veškeré požadavky na funkčnost centrální městské plochy. Musí splňovat jak funkce shromažďovací tak i obchodní a kulturní. Být aktivním centrem města, které bude poskytovat jeho obyvatelům atraktivní prostředí pro jejich identifikaci s místem svého domova. V návrhu je kladen důraz na kompaktní řešení vycházející z klasických městotvorných kompozic a měřítek. Hlavním cílem je zachování celistvosti vymezeného prostoru náměstí tak, jak je patrné historických fotografií. Postupem času bylo náměstí zaplněno řadou často nejednotného nebo nevhodného mobiliáře, zelení a dalšími solitery, které v kombinaci s parkováním v celé ploše náměstí a oboustrannou průjezdností došlo ke znehodnocení hlavního městského prostoru. Za hlavní cíl projektu jsem si dal vyřešení dopravní situace, vyčištění a sjednocení náměstí a v neposlední řadě začlenit oživit okolí farního kostela.

C.2. Konceptní řešení:

Návrh definuje prostor Palackého náměstí v návaznosti na původní historický půdorys blížící se obdélníku a rozděluje jej na tři části: První částí je centrální obdélníková plocha, která zceluje v současnosti nejednotný prostor. Tato prázdná plocha dává vyniknout baroknímu mariánskému sloupu a kašně se sochou sv. Floriána. Jako protiváha mariánskému sloupu a kašně je v opačné polovině obdélníku navržen vodní prvek v podobě tří vodních trysek, které vytváří vodní sloupce měnící se v čase svojí výškou. Vodní prvky nevytváří vodní hladinu a v případě konání větších akcí je možné vodní prvek vypnout a tím uvolnit celou plochu centrálního obdélníku. Vodní prvek zdůrazňuje hlavní nástup do kostela. Centrální obdélníkový prostor bude využíván jako dějiště kulturních, sportovních a trhových aktivit. Druhou částí je obslužný dopravní pruh v rámci pěší zóny vymezený osvětlením a mobiliářem po obvodu sloužící v omezeném režimu i pro zásobování. Třetí částí jsou nepravidelné části přiléhající k parterům domů vymezené různými komerčními aktivitami.

V rámci Komenského náměstí bylo ponecháno větší množství parkovacích stání, které však bylo přeřešeno takovým způsobem, aby vznikly větší širší chodníky podél domů a nově i rozšiřující zálivy pro posezení a setkávání a komerční účely přilehlých provozoven stravovacích zařízení.

Téměř veškeré plochy jsou výškově sjednoceny a nově vydlážděny žulovou štípanou dlažbou (použití stávající historické dlažby). Centrální obdélníkový prostor náměstí nově vydlážděn v řezaných žulových kvádrech skládaných do velkých čtverců. Návrh klade důraz na používání kvalitních ušlechtilých materiálů jako je kámen (žula), litina, akátové dřevo.

C.3. Povrchy:

S ohledem na historický význam toho prostoru byla dlažba všech ploch řešeného území navržena z přírodních materiálů. Jedná se především o použití stávající dlažby - o žulovou dlažbu s jedním rozměrem pravidelným, o žulové štípané kostky 10/12 a žulovou mozaiku 4/6 skládané ve vějířích. Hlavní plochu Palackého náměstí navrhuji dláždít z řezaných žulových kvádrů skládaných do kolmých čtverců o rozměrech strany 4,5 metrů do jednoho velkého centrálního obdélníkového prostoru. Tloušťka žulových kvádrů min. 80 mm. Skladba podkladních vrstev bude navržena tak, aby umožňovala příležitostné poježdění vozidly (do 6,5 tuny). Poježděné komunikace a parkovací stání jsou navrženy ze stávajících žulových kostek šedé barvy, které budou skládány v místě komunikace do vějíře a v místě parkovacích stání do řádku tak, aby dlažba vyznačila směr a způsob parkování. Chodníky po obvodu náměstí jsou navrženy ze štípané mozaiky 4/6 světle šedé barvy skládané do vějíře. Obrubníky jsou navrženy ze světle šedé tryskané dlažby žuly (úseky, kterou jsou v oblouku, budou skládané z obrubníků s příslušným poloměrem). Chodníky po obvodu náměstí i plochy mimo centrální plochu náměstí budou mírně přizvednuty oproti poježděné komunikaci a parkovacím stáním. Obvody objektů budou lemovány pruhem žulové mozaiky 4/6 se čtyřmi stranami řezanými skládanými do řádků. Veškeré plochy náměstí jsou brány jako bezbariérové.

Dominanty náměstí - farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, mariánský sloup a kašna se sochou sv. Floriána bude zvýrazněna vydlážděním historickou dlažbou, která se v současnosti nachází převážně rozsypaná v jižní části pod kostelem. Jedná se o výrazně nepravidelné a nerovné kamenné dlažby (kvádry až valouny o nepravidelné velikosti) v pestré barevné škále od šedomodrých do teplých světlých pískových barev. Tím se zvýrazní tyto památky a opticky odsadí od opracované žulové dlažby v okolních částech. Tyto nepravidelná kamenná dlažba bude vložena do kruhových částí kolem tří platanů při jižní části náměstí pod kostelem (dlažba bude ložena přes štěrkopískové lože přímo do hlíny). V prostoru před hlavním vstupem do kostela budou do dlažby osazeny tři litinové mříže a vpustě určené pro vodní prvek.

C.4. Mobiliář:

Pravidelný řád centrální plochy vytváří rámeček i pro situování městského mobiliáře. Materiály náměstí jsou zvoleny klasicky, ať už jsou to lavičky, patníky se znakem města, stojany na kola, litinové mříže ke stromům nebo odpadkové koše. Veškeré poklopy jsou navrhovány jako litinové se znakem města a odvodňovací vpusti jsou kamenné (žulové).

Osvětlení náměstí řeší po vnějším obvodu umístěná sloupová osvětlovací tělesa typu Thorn Avenue Deco (výška sloupu 3,5 m). Slavnostní osvětlení počítá s nasvícením dalších prvků náměstí. Doporučuji v rámci rekonstrukce náměstí provést nasvícení Mariánského sloupu a kašny se sochou sv. Floriána v centrální části náměstí, dále potom nasvícení farního kostela Nanebevzetí Panny Marie, případně čelní renesanční fasády budovy radnice. Dále mohou být nasvíceny pomocí zdrojů zabudovaných v dlažbě koruny jednotlivých stromů a to především v případě platanů pod kostelem.

Jako protiváha mariánskému sloupu je v opačné polovině Palackého náměstí navržen vodní prvek v podobě bronzové linie v ploše dlažby výtvarně pojednané pomocí tří vodních trysek vytváří vodní sloupce měnící v čase svojí výšku. Voda nevytváří vodní hladinu a nezamezuje průchodu náměstí, dopadá na dlažbu a ztrácí se v liniových štěrbinách nebo bronzových mřížkách. Možnost volby z

několika programů umožňuje změnu vodního obrazu. Jedním z možných režimů je umělá mlha, která najde uplatnění zejména v horkých letních měsících. Fontány dávají místu hravost, která je neodolatelná pro děti i dospělé a zároveň osvěžují klima na náměstí. Večer budou vodní sloupce podsvíceny. Vodní sloupce v neposlední řadě dotvářejí a umocňují hlavní nástup do kostela.

Prostor pod kostelem vytváří nový v rámci náměstí nový typ prostoru, který je více neformální. Jako hlavní materiál je použita světlá žula v teplé barvě s jemným žíháním (variantně například božanovský pískovec), která je použita na kamenné kašně, a masivních kamenných lavicích. Masivní kámen je použit v dalších prvcích mobiliáře náměstí - kamenná kruhová lavice a pítka. Mobiliář Komenského náměstí je sjednocen s mobiliářem Palackého náměstí, pro zdůraznění menší formálnosti náměstí byla zvolena modernější kovový sedací mobiliář od návrháře Romana Vrtišky (typ Limpido).

Při výběru mobiliáře byl kladen důraz na ušlechtilost a zpracování materiálu, které by odpovídalo výjimečnosti řešeného prostoru.

C.5. Dopravní řešení:

Palacké náměstí bude řešeno jako neprůjezdné pro individuální dopravu. Doprava pro zásobování řešena omezeným vjezdem při severozápadní straně a při jihovýchodní straně náměstí. Ze strany od Tesařova náměstí bude zajištěn příjezd pro individuální dopravu na parkoviště před radnicí a na parkoviště pod kostelem stávající obousměrnou komunikací. Ze strany východní bude příjezd individuální dopravy na parkoviště na Komenského náměstí zajištěn opět po stávajících komunikacích - jednosměrný příjezd ulicí Na Spojce a dále výjezd jednosměrně po ulicích Drůběžní Trh. V severním okraji bude hlavní vjezd na Komenského náměstí po ulici Jana Schwarze a Josefa Vávry. Plocha Palackého náměstí bude řešena jako pěší zóna s regulovaným režimem vjezdu pro zásobování a v místě bydlicím na povolení. Většina komunikací bude bez výškového rozdílu, řešeno pouze opticky typem dlažby a její skladbou. V místě výškového rozdílu komunikace bude osazen obrubník s výškovým přesahem cca 100mm. Největší vozidla s povoleným vjezdem do řešeného prostoru budou vozidla do 6,5 t.

V současnosti v řešeném území bydlí minimum osob, většina aut přijede na náměstí v ranních hodinách, kdy se stává Palackého a Komenského náměstí strategicky výhodným místem pro zaparkování, v odpoledních hodinách kolem páté hodiny se náměstí vyprázdňuje. parkování a automobilovou dopravu navrhuji redukovat a efektivně přizpůsobit cílovým skupinám, kterými jsou v případě Palackého náměstí prodejny, pošta, radnice, hotel spořitelna, kino a kostel.

V rámci návrhu je počítáno s cyklistickou dopravou, pro cyklisty je navrženo celkem devět stojanů na kola.

V řešeném území je navrženo celkem 117 parkovacích stání, z nichž 12 je určeno pro osoby se sníženou schopností pohybu. Část parkovacích míst na Komenském náměstí bych vyhradil pro rezidenty a zbylou část parkovacích stání na Komenského náměstí spolu s parkovacím stáním při budově radnice v západní části Palackého náměstí by bylo určeno ke krátkodobému stání. Parkování pod kostelem bude přes den zpoplatněno (v podvečer a o víkendech bude bezplatné bez časového omezení určeno návštěvníkům kina lidem jdoucí na bohoslužbu). Dále zbylá potřebná místa pro parkování nabízí nově vzniklé velkokapacitní parkoviště při ulici Ve Sboru (jižně od Palackého náměstí), které je během pracovních dnů téměř prázdné.

C.6. Zeleň:

Město a městské prostory není možné považovat za přírodu právě proto, že se lidé kdysi rozhodli toto místo z přírody vydělit a využít je k bydlení, setkávání, obchodu, výrobě a komunikaci. Tyto funkce město i nadále plní, a proto také plánování a projektování městských prostorů a vegetací v nich podléhá poněkud jiným pravidlům než úpravy v okolní krajině. Charakter klimatických podmínek a tím i podmínek pro vegetaci se posuzuje uvnitř městských center svými parametry blíže klimaticky sušším a teplejším polohám.

Pro novou podobu náměstí byl zvolen jednoduchý koncept úpravy, která dává vyniknout materiálu žuly v dlážděných plochách. Navrhuji náměstí osázet po části jeho obvodu v jižní části Palackého náměstí stříhanými lípami. Jednou solitérní vzrostlou lípou v severozápadní části náměstí a v části pod náměstím, pod kostelem platany menšího vzrůstu. Neformálnější Komenského náměstí navrhuji osadit japonskými třešněmi (sakurami), které jsou již použity při úpravách nedaleké ulice Ve Sboru.

Dále doporučuji na letní sezónu osadit na lampy vymezující základní obdélník náměstí květináče s kvetoucími letničkami.